অধ্যায় ৫ ঃ ৰূপতত্ত্ব আৰু অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব — ১

অধ্যায় গাঁথনি

৫.১ উদ্দেশ্য

৫.২ পৰিচয়

৫.৩ ৰূপতত্ত্বৰ কেইটামান দিশ

৫.৪ অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব

৫.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

৫.৬ অধিক জানিবলৈ

৫.৭ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

৫.৮ আৰ্হি প্রশ্ন

৫.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- ৰূপধ্বনিগত পৰিৱর্তন সম্পর্কে অৱগত হ'ব
- সর্গ আৰু বিভক্তিৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব
- ব্যাকৰণগত বিষয় মানে কি সেই বিষয়ে সার্বিক জ্ঞান আহৰণ কৰিব
- অসমীয়া ৰূপতত্ত্বৰ সামগ্রিক ধাৰণা লাভ কৰিব
- অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বৰ কেইটামান দিশসম্পর্কে বিশ্লেষণ দাঙি ধৰিবলৈ সমর্থ হ'ব।

৫.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ অধ্যায়টোত আপুনি ৰূপতত্ত্ব মানে ভাষাৰ কোনখিনি বিষয়ক বুজা যায় সেই সম্পর্কে অৱগত হ'ল। সেই আলোচনাত আমি ৰূপ বা আকৃতি, প্রাকৃতি, শব্দ, অক্ষৰ, প্রাকৃতি বা আকৃতিৰ চিনাক্তকৰণৰ উপৰি উপাকৃতি সম্পর্কে চমুকৈ আলোচনা দাঙি ধৰিলোঁ। এইটো অধ্যায়টো আমি ৰূপতত্ত্বৰ অন্তর্গত কেইটামান দিশ আলোচনা কৰি অসমীয়া ৰূপতত্ত্বৰো বৈশিষ্ট্যপূর্ণ দিশ দুটা মান বহলাই আলোচনা কৰিম। সেই দিশসমূহৰ পদ্ধতিগত অধ্যয়নে আপোনাক অসমীয়া ৰূপতত্ত্বৰ বিষয়ে যথাযথ জ্ঞান লাভ কৰাত সহায় কৰিব।

৫.৩ ৰূপতত্ত্বৰ কেইটামান দিশ

ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰি অহা হৈছে যে 'ৰূপতত্ত্ব' হ'ল ভাষাৰ শব্দ-গঠন-প্রক্রিয়াৰ শৃঙ্খলাবদ্ধ বিৱৰণ আৰু ই ভাষাবিজ্ঞানৰ অন্তর্গত এটি বিশেষ বিষয়। এই বিষয়ে আলোচনা কৰিবলগীয়া

হ'লে আমি ইয়াৰ লগত সম্পৰ্কিত বিভিন্ন দিশ সম্পৰ্কে বহলাই আলোচনা কৰিব লাগে। তাৰে কেইটামান দিশ আমি ইয়াৰ পূৰ্বৱৰ্তী অধ্যায়ত অধ্যয়ন কৰিলোঁ। ইয়াত আৰু কেইটামান দিশ সম্পৰ্কে বহলাই আলোচনা কৰিম।

- **ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন (Morphophonemic Change) ঃ** প্ৰাকৃতি বিশ্লেষণত এটি আলোচ্য বিষয় হ'ল ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন। প্ৰাকৃতি নিৰ্ণয়ৰ ক্ষেত্ৰত উপাকৃতিবোৰৰ মাজৰ এটাক আধাৰ ৰূপ (base-form) বুলি ধৰি লোৱা হয় আৰু বাকীবোৰৰ ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন হোৱা বুলি কোৱা হয়। যেনে— ইংৰাজী perfect এটা মুক্তৰূপ বা আকৃতি। ইয়াৰ আগত নঞৰ্থক in লগ লাগিলে হয় imperfect, ইয়াত আধাৰ-ৰূপ (base-form) [in] পৰিৱৰ্তিত হৈ [im] হৈছে।

  ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনৰ উৎকৃষ্ট উদাহৰণ হ'ল সমীভৱন। আধাৰ-ৰূপটোৰ যেতিয়া কাষৰ ধ্বনিৰ প্ৰভাৱত পৰিৱৰ্তন ঘটি প্ৰায় সমানধ্বনিত পৰিণত হয়, তাকে সমীভৱন বোলে। যেনে— ন + শুন > নুশুন। ইয়াত 'শুন' ৰূপত থকা দীৰ্ঘ স্বৰ ধ্বনি 'উ'-ৰ প্ৰভাৱত পূৰ্বৱৰ্তী নঞৰ্থক 'ন'-ত 'উ' লগ লাগিছে। অৰ্থাৎ দুয়োটা প্ৰাকৃতি সম ধ্বনিত পৰিণত হৈছে। অকল সমীভৱনৰ ক্ষেত্ৰতে নহয়, স্বৰ-সংগতি, বিষমীভৱনৰ ফলতো ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন হয়। স্বৰ-সংগতিৰ (vowel harmony) ফলত হোৱা ৰূপ-ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনৰ উদাহৰণ — খোল + ঈয়া = খুলীয়া; জোল + ঈয়া = জুলীয়া ইত্যাদি। এই উদাহৰণ দুটিত বদ্ধৰূপ 'ঈয়া'-ৰ 'ঈ'-ৰ প্ৰভাৱত খ আৰু জ-ত থকা ও > উ হৈছে।

- **মুক্ত আৰু বদ্ধ প্ৰাকৃতি ঃ** ৰূপ বা আকৃতিৰ আলোচনাত মুক্ত আৰু বদ্ধ প্ৰাকৃতিৰ বিষয়ে ইতিমধ্যে কিছু কথা বিশ্লেষণ কৰি অহা হৈছে।

  - *মুক্ত প্ৰাকৃতি ঃ* যিবোৰ প্ৰাকৃতিয়ে স্বতন্ত্ৰভাৱে অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে, সেইবোৰ প্ৰাকৃতিকেই মুক্ত প্ৰাকৃতি বোলা হয়। W. Langacker-এ এনেবোৰ প্ৰাকৃতিক শব্দ বিষয়ক ৰূপ বা প্ৰাকৃতি (Lexical Morpheme) বুলিছে। বিশেষকৈ বিশেষ্য, বিশেষণ, ক্ৰিয়া বিশেষণ, সৰ্বনাম, ক্ৰিয়া বিষয়ক শব্দ আৰু বিবিধ ধাতুসমূহক এই শ্ৰেণীৰ ভিতৰত ধৰা হয়। যেনে— গৰু, ম'হ, হাতী, মানুহ, ভালুক, গাহৰি, কুকুৰ, √পঢ়, √খা, √কৰ ইত্যাদি।
  - *বদ্ধ প্ৰাকৃতি ঃ* যিবোৰ প্ৰাকৃতিয়ে স্বতন্ত্ৰভাৱে অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে, মুক্ত প্ৰাকৃতিৰ লগ লাগিলেহে সেইবোৰৰ অৰ্থ স্পষ্ট হয়, তেনেবোৰ প্ৰাকৃতিকে বদ্ধ প্ৰাকৃতি বোলা হয়। W. Langacker-এ এনে প্ৰাকৃতিক ব্যাকৰণগত ৰূপ বা প্ৰাকৃতি (Grammatical Morpheme) আখ্যা দিছে। বিবিধ শব্দ গঠনাত্মক প্ৰত্যয়, বিভক্তিমূলক প্ৰত্যয় আদিক এই শ্ৰেণীত ধৰা হয়। যেনে— -টো, -জন, -জনা, -ডাল, -গৰাকী, -লৈ, -চোন, -হেঁতেন, -ক, ইত্যাদি।

  মুক্ত ৰূপ আৰু বদ্ধ ৰূপবোৰকে আন দুটা ভাগত ভগাব পাৰি— প্ৰকৃতি বা মূল প্ৰাকৃতি (root morpheme) আৰু সৰ্গ (affix)।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১ ঃ সমীভৱন মানে কি?

.....

প্রশ্ন নং ২ ঃ মুক্ত প্রাকৃতি কাক বোলে?

.....

- **সর্গ আৰু বিভক্তি (Affix and Inflection) ঃ** সাধাৰণতে বদ্ধৰূপসমূহকে সর্গ (affix) বোলে। মুক্তৰূপ বা মূল প্রাকৃতি অর্থাৎ প্রকৃতিক আশ্রয় কৰি যিবোৰ বদ্ধ প্রাকৃতিয়ে ভিন্ ভিন্ অর্থবাচক ৰূপৰ সৃষ্টি কৰে, সেই বদ্ধ প্রাকৃতিবোৰকে সর্গ বোলে। উদাহৰণস্বৰূপে অসমীয়া ভাষাৰ সকলোবোৰ নির্দিষ্টতাবাচক প্রত্যয়ক বদ্ধৰূপ বোলা হয় আৰু এই বদ্ধৰূপবোৰ মূল ৰূপৰ লগত লগ লাগি বিভিন্ন অর্থবাচক ৰূপৰ সৃষ্টি কৰে। গতিকে নির্দিষ্টতাবাচক প্রত্যয়বোৰ হ'ল সর্গ।

  সর্গসমূহৰ প্রয়োগৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি অর্থাৎ মুক্ত ৰূপৰ লগত হোৱা অৱস্থানগত প্রয়োগৰ ওপৰত ভিত্তি সর্গসমূহক তিনিটা ভাগত ভাগ কৰা হয় — উপসর্গ (prefix), পৰসর্গ (suffix), মধ্যসর্গ বা অন্তঃসর্গ (infix) । সর্গ বা বদ্ধৰূপবোৰে ভাষাৰ গাঁথনিক দিশত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। ভাষাৰ গঠনৰ দিশত পালন কৰা ভূমিকা বা কার্যৰ গুণ অনুসৰি বদ্ধ ৰূপবোৰক গুণ বা কার্যৰ বিশেষ সূত্রে দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয়। যেনে— প্রত্যয় বা শব্দ সাধনৰ সর্গ বা ব্যুৎপত্তিমূল সর্গ (derivative affix), বিভক্তি বা পদ সাধনৰ সর্গ (inflectional affix)

  বদ্ধৰূপ বা সর্গসমূহক প্রয়োগৰ অৱস্থানৰ প্রতি লক্ষ্য কৰি কৰা বিভাজনেই হ'ল পূর্ব সর্গ, মধ্য সর্গ আৰু অন্ত্য সর্গ। এই আটাইকেইটা বদ্ধৰূপৰ প্রকাৰ পৃথিৱীৰ প্রায়বোৰ ভাষাতেই পোৱা যায়। অসমীয়া ভাষাত এই সর্গকেইটাৰ কেবাটাও সমার্থক শব্দ দেখা যায়।

  - *পূর্ব সর্গ বা উপসর্গ বা পূর্ব প্রত্যয় (prefix)* ঃ যিবোৰ সর্গ মূল ৰূপ বা মুক্ত ৰূপ বা প্রকৃতিৰ আগত বহি ৰূপ সাধন কৰে সেইবোৰকে উপসর্গ বোলে। উপসর্গ যোগ হ'লে মুক্ত ৰূপৰ অর্থৰ সলনি হয়। সংস্কৃত ভাষাত কুৰিটা উপসর্গ পোৱা যায়। অসমীয়া ভাষাতো পূর্ব সর্গ বা পূর্ব প্রত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ আছে। যেনে— অনা-অসমীয়া, আও-বাট, বদ-নাম, অনা-বৃষ্টি। ইয়াত অনা-, আও-, বদ- হ'ল- পূর্ব সর্গ বা পূর্ব প্রত্যয়।
  - *মধ্য সর্গ বা মধ্য প্রত্যয় বা অন্ত্য সর্গ (infix)* ঃ যিবোৰ বদ্ধৰূপে মুক্তৰূপ বা প্রকৃতিটোক দুভাগ কৰি তাৰ মাজত সোমাই পৰে আৰু মুক্তৰূপটোৰ পূর্বৰ অর্থৰ সলনি কৰে সেই বদ্ধৰূপকে অন্ত্য সর্গ বোলে। ভাষাবিদ Gleason-এ মধ্য সর্গৰ সংজ্ঞা দিছে এনেদৰে— "An infix is a morpheme which is inserted into the stem with which it is associated." ভাষাবিদ Bloomfield মধ্য সর্গৰ সংজ্ঞা দিছে এনেদৰে—

"Affixes added within the underlying form are called the infixes.'

উদাহৰণস্বৰূপে—

i) ভাষা ঃ Taglog
মূল ৰূপ ঃ gulay (সেউজীয়া শাক-পাচলি)
guin-lay (সেউজী নীলা)
শব্দ-মূল ঃ gulay-ক ভাঙি মাজত -in- সোমাইছে।

ii) ভাষা ঃ Latin
মূল ৰূপ ঃ nigu (দেখা, চোৱা)
ni-ng-gu (দেখুওৱা)

উদাহৰণ দুটিত -in- আৰু -ng- হ'ল মধ্য প্ৰত্যয়। সংস্কৃত, হিব্ৰু, আৰবী আদি ভাষাত মধ্য প্ৰত্যয় পোৱা যায়। অসমীয়া ভাষাত মধ্যসৰ্গ নাই।

➢ *অন্ত্য প্ৰত্যয় বা অন্ত্য সৰ্গ বা পৰসৰ্গ বা অনুসৰ্গ (suffix) ঃ* যিবোৰ বদ্ধৰূপ মুক্তৰূপ বা মূলৰূপ বা প্ৰকৃতিৰ পিছফালে বহি কোনো নতুন ৰূপ সাধন কৰে সেইবোৰকে পৰসৰ্গ বা পৰপ্ৰত্যয় বোলে। পৃথিৱীৰ প্ৰায়বোৰ ভাষাতে পৰসৰ্গৰ প্ৰয়োগ বেছি। অসমীয়া ভাষাতো পৰসৰ্গৰ প্ৰয়োগ উপসৰ্গতকৈ বেছি। অসমীয়া ভাষাত বহু বচনৰ প্ৰত্যয়, নিৰ্দিষ্টতা, অনিৰ্দিষ্টতা, লিংগবাচক, স্বাৰ্থিক প্ৰত্যয়বোৰ হ'ল পৰপ্ৰত্যয়।

যিবোৰ সৰ্গই সব্যয় পদ গঠন কৰে আৰু পদৰ পৰিৱৰ্তন সাধন কৰে তেনেবোৰ সৰ্গকে বিভক্তি বোলে। উদাহৰণস্বৰূপে— -এ, -ক, -ৰে, -লৈ, -ত আদি সৰ্গ মানুহ শব্দত প্ৰয়োগ কৰিলে পাওঁ— মানুহে, মানুহক, মানুহলৈ, মানুহত ইত্যাদি। এই শব্দ বিভক্তিবোৰ লগ হৈ 'মানুহ'-ৰ ৰূপাত্মক পৰিৱৰ্তন সাধন কৰিছে আৰু বাক্যত ব্যৱহাৰৰ উপযোগী কৰিছে। তেনেদৰে ল'ৰাবোৰ, ল'ৰামখা, ল'ৰাজাক, ল'ৰাহঁত আদিত মূল ৰূপ ল'ৰাৰ লগত -বোৰ, -মখা, -জাক, -হঁত আদি যুক্ত হৈ ব্যাকৰণগত অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিছে। গুণ বা কাৰ্য অনুসৰি বিভক্তিমূলক সৰ্গও দুবিধ — বাক্য বিন্যাসত কাৰ্যসাধক আৰু ব্যাকৰণগত বিশেষ অৰ্থ প্ৰকাশক সৰ্গ।

চিত্ৰ ৫.১ ঃ বিভক্তিমূলক সৰ্গৰ ভাগ

বিভক্তিমূলক সৰ্গ (inflectives)

বাক্যবিন্যাসগত কাৰ্যসাধক (Syntactical)	ব্যাকৰণগত অৰ্থ প্ৰকাশক (Semantical)
১) শব্দ বিভক্তি	১) বচনবাচক
২) ধাতুবিভক্তি	২) লিংগবাচক
৩) সম্বন্ধবাচক শব্দত যোগ হোৱা পুৰুষবাচক সৰ্গ	৩) নিৰ্দিষ্টতাবাচক সৰ্গ
৪) অসমাপিকা আৰু কৰ্মবাচ্য গঠন কৰা সৰ্গ	৪) অনিৰ্দিষ্টতাবাচক সৰ্গ
	৫) জোৰ বুজোৱা সৰ্গ, ইত্যাদি

➢ *বাক্যবিন্যাসগত কার্যসাধক বিভক্তি ঃ* যিবোৰ সৰ্গই বাক্যত পদৰ লগত পদৰ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰে। যিবোৰ সৰ্গ মূল ৰূপৰ পৰা আঁতৰাই আনিলে বাক্যবিন্যাসত আউল লাগে, সেইবোৰকেই বাক্যবিন্যাসগত কার্যসাধক বিভক্তিমূলক সৰ্গ বোলা হয়। যেনে—

মই কৰোঁ।

তই কৰ।

তুমি কৰা।

সি কৰে।

-ইয়াত কৰ্ ধাতুত ক্ৰমে -ওঁ, -অ, -আ আৰু -এ পুৰুষবাচক ক্ৰিয়া বিভক্তি বা ধাতু বিভক্তি লগ লাগি ক্ৰিয়াপদ কেইটি গঠিত হৈছে। এই বিভক্তিকেইটাই পুৰুষৰ লগত ক্ৰিয়াপদৰ সংগতি ৰক্ষা কৰিছে আৰু এইবোৰ আঁতৰাই আনিলে বাক্য গঠনত আউল লাগিব।

➢ *ব্যাকৰণগত বিশেষ অর্থ প্রকাশক বিভক্তি ঃ* যিবোৰ সৰ্গ মূল ৰূপৰ পৰা আঁতৰাই আনিলে বাক্যবিন্যাসত আউল নালাগে কিন্তু প্ৰকাশ কৰিব খোজা অর্থটো প্ৰকাশ নাপায় অথচ যিটো অর্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ বাক্যত যিবোৰৰ প্ৰয়োগ অপৰিহার্য, সেইবোৰেই বিশেষ অর্থ প্ৰকাশক বিভক্তিমূলক সৰ্গ। যেনে— মানুহবিলাক আহিছে। এই বাক্যৰ পৰা 'বিলাক' ৰূপ আঁতৰালে বাক্যটো হ'ব মানুহ আহিছে। তেতিয়াও বাক্যটো শুদ্ধ হৈ থাকিব। কিন্তু বহুত মানুহ অহা কথাটো প্ৰকাশ নাপাব। লগতে নির্দিষ্ট অথবা আগেয়ে পৰিচিত মানুহবিলাকহে যে আহিছে সেই কথাও প্ৰকাশ নাপাব। গতিকে ইয়াত 'বিলাক' অপৰিহার্য। গতিকে 'বিলাক' ব্যাকৰণগত অর্থ প্ৰকাশক বিভক্তিমূলক সৰ্গ।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৩ ঃ পৰসৰ্গ বা পৰপ্ৰত্যয় কাক বোলে।

.....

● **ব্যাকৰণগত বিষয় (Grammatical categories) ঃ** ব্যাকৰণগত বিষয় এটা বিশেষ অর্থবাচক পাৰিভাষিক কথা। Grammatical elements (categories) আৰু Gramaticalness এই তিনিওটা প্ৰতিশব্দই ব্যাকৰণগত বিষয়কে বুজায়। ই ব্যাকৰণত আলোচিত সকলো বিষয়ক সামৰি নলয়। ই প্ৰধানতঃ ৰূপতত্ত্বৰ (morphology) কথা। তথাপি ইয়াক বাক্যতত্ত্বৰ (syntax) পৰিপ্ৰেক্ষিততহে বিচাৰ কৰা হয়।

বাক্যৰ গাঁথনিত যিবোৰ প্ৰাকৃতিয়ে বা ৰূপে পদৰ লগত পদৰ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰে, যিবোৰ নহ'লে পদেই ৰচিত হ'ব নোৱাৰে; ভাষাৰ তেনেবোৰ প্ৰাকৃতিকে বিভক্তি বোলে আৰু সেই বিভক্তিবোৰে প্ৰকাশ কৰা গাঁথনিক অর্থকে ব্যাকৰণগত বিষয় বা ব্যাকৰণগত সংবর্গ বোলে। উদাহৰণস্বৰূপে — ৰাইজে মন্ত্ৰীজনক কথাটো কৈছে।

ৰাইজে মন্ত্রীজনৰ কথাটো কৈছে।

এই দুটা অসমীয়া ভাষাৰ বাক্য। ইয়াত মন্ত্রী শব্দৰ লগত ক্রমে দ্বিতীয়া '-ক' আৰু ষষ্ঠী '-ৰ' বিভক্তি সংযোগ কৰাত বাক্য দুটাৰ অর্থৰ সলনি ঘটিছে। সেয়ে বিভক্তিবোৰ ব্যাকৰণগত বিষয়সূচক প্রাকৃতি।

ব্যাকৰণগত বিষয় মূলতঃ ৰূপতত্ত্বৰ অন্তর্গত যদিও বাক্য বিন্যাস তত্ত্বৰ (syntax) আধাৰতহে ইয়াৰ পূর্ণাংগ বিচাৰ সম্ভৱ হয়। অর্থাৎ ভাষা এটাৰ ৰূপতত্ত্ব আৰু বাক্যবিন্যাস তত্ত্ব বা বাক্যতত্ত্বৰ সমান্তৰাল আলোচনাৰ জৰিয়তেহে সেই ভাষাৰ ব্যাকৰণগত বিষয়সমূহ নির্ণয় কৰিব পাৰি। গতিকে বুজা যায় যে ব্যাকৰণগত বিষয়ৰ সূত্র ভাষাৰ গঠন বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত নির্ভৰশীল। ভাষা ভেদে গঠন বৈশিষ্ট্য ভিন ভিন হোৱা বাবে ব্যাকৰণগত বিষয়সমূহো ভিন ভিন হয়। এটা ভাষাৰ ব্যাকৰণগত বিষয় হিচাপে চিহ্নিত বিষয় আন এটা ভাষাত ব্যাকৰণগত বিষয় বুলি চিহ্নিত নহ'ব পাৰে। সকলোবোৰ ভাষাতে ব্যাকৰণগত বিষয় হিচাপে আলোচিত হ'ব পৰা বিষয়সমূহ হ'ল— বচন (Number), (Gender), পুৰুষ (Person), কাৰক (Case), ভাব (Mood) আৰু কাল (Tense)। আনহাতে অসমীয়া ভাষাত ব্যাকৰণগত বিষয়কেইটা হ'ল— কাৰক (Case), পুৰুষ (সম্বন্ধবাচক নামপদ আৰু ক্রিয়াপদৰ পুৰুষ), অসমাপিকা ক্রিয়া, কর্মবাচ্য (সীমিত প্রয়োগ)। দুটা এটা সীমিত উদাহৰণেৰে লিঙ্গ-পদ্ধতিকো আংশিকভাৱে ব্যাকৰণগত বিষয়ৰ শ্রেণীৰ ভিতৰত সামৰিব পাৰি যদিও সামগ্রিক বিচাৰত অসমীয়া লিঙ্গ ব্যাকৰণগত নহয়। অধ্যায়টিত আপোনাক ব্যাকৰণগত বিষয় সম্পর্কে সম্যক ধাৰণাহে প্রদান কৰা হ'ল। উচ্চ পর্যায়তহে আপুনি এই বিষয়ে বহলাই অধ্যয়ন কৰিব লাগিব।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৪ ঃ সর্গক কেইটা আৰু কি কি ভাগত ভাগ কৰিব পৰা যায়?

.....

৫.৪ অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব

অসমীয়া ভাষা সংস্কৃত মূলীয় হ'লেও অন্যান্য নব্য ভাৰতীয় আর্যভাষাৰ তুলনাত এই ভাষাটো মূলৰ পৰা ভালেখিনি আঁতৰি আহিছে। সেইবাবে অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বৰ গঠনত বৈচিত্র্যৰ সমাহাৰ লক্ষ্য কৰা যায়। ভাষা বিশেষৰ ৰূপ-গঠনত পদ, বচন, লিঙ্গ, কাৰক, প্রত্যয়, বিভক্তি আদি বিভিন্ন বিষয়ৰ আলোচনা অন্তর্ভুক্ত হয়। ভাষা ভেদে এই বিষয়বোৰৰ অন্তর্গত ৰূপ-গঠন প্রক্রিয়া ভিন্ ভিন্ হোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। অসমীয়া ভাষাও তাৰ ব্যতিক্রম নহয়। অসমীয়া ভাষাৰ অন্তর্গত উল্লিখিত বিষয়বোৰৰ গঠন-প্রণালীৰ প্রণালীবদ্ধ

বিৱৰণেই হ'ল অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব।

অন্যান্য ভাষাৰ দৰে অসমীয়া ভাষাৰো ৰূপতাত্ত্বিক বিশ্লেষণৰ মৌলিক একক হৈছে প্ৰাকৃতি বা ৰূপ। এই প্ৰাকৃতিৰ পৰা অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰকৃতি, সৰ্গ আৰু তাৰ পৰা বিভক্তি আৰু প্ৰত্যয় নিৰ্ণয় কৰি দেখুৱাব পাৰি। প্ৰাকৃতিৰ দুটা ভাগ — মুক্ত প্ৰাকৃতি আৰু বদ্ধ প্ৰাকৃতি (মুক্তৰূপ আৰু বদ্ধৰূপ)। অসমীয়া ভাষাৰ আটাইবোৰ সৰ্গ বদ্ধ প্ৰাকৃতি বা বদ্ধৰূপ; আনহাতে প্ৰাতিপদিক আৰু ধাতুবোৰক মুক্ত আৰু বদ্ধ দুয়োটা ৰূপত পোৱা যায়।

প্ৰকৃতি বা মূল প্ৰাকৃতিক ৰূপগত বৈশিষ্ট্যৰ ভিত্তিত অসমীয়া ভাষাত চাৰিটা ভাগত ভাগ কৰা হয়। যথা —

- **নাম প্ৰকৃতি বা প্ৰাতিপদিক** (Substantive root বা Nominal root) ঃ যিবোৰ প্ৰকৃতিৰ পৰা কেৱল নামশব্দ বা নাম পদহে তৈয়াৰ কৰা হয় সেইবোৰেই নাম প্ৰকৃতি। যেনে— চৰাই, গৰু, হাতী, মানুহ, কাছ, বাঘ, পশু, জাহাজ, বৰফ, বতাহ, জুই ইত্যাদি।
- **ধাতু প্ৰকৃতি** (Verbal root) ঃ যিবোৰ প্ৰকৃতিৰ পৰা কেৱল ধাতুশব্দ, ক্ৰিয়াপদ আৰু কৃদন্ত ৰূপহে পাব পাৰি, সেইবোৰেই ধাতু প্ৰকৃতি। যেনে— লিখ্, পঢ়্, যা, কৰ, ধৰ, ল, হ, মাৰ্, খা ইত্যাদি।
- **নাম-ধাতু প্ৰকৃতি** (Nominal-verbal root) ঃ যিবোৰ প্ৰকৃতিৰ পৰা নামশব্দ, ধাতু শব্দ, ক্ৰিয়াপদ আৰু কৃদন্ত ৰূপ পাব পাৰি সেইবোৰেই নাম-ধাতু প্ৰকৃতি। যেনে— চিন, মাত, মান, খেল, নাচ, ইত্যাদি। উদাহৰণ— এই চিন ডাল মোহাৰি নেপেলাবা, মই তোমাক ভালকৈ চিনিছোঁ। অসমীয়া ভাষাত এনেবোৰ প্ৰকৃতি তাকৰ যদিও বেলেগে ভাগ কৰা হৈছে। কিন্তু কিছুমান ভাষা বিজ্ঞানীয়ে এইবোৰ প্ৰকৃতিক নাম আৰু ধাতু প্ৰকৃতি হিচাপে দুটা ভাগত দেখুৱাব খোজে।
- **অব্যয় প্ৰকৃতি** (Absolute words or indeclinables) ঃ যিবোৰ প্ৰকৃতিৰ পৰা অব্যয় শব্দবোৰ পোৱা যায় সেইবোৰেই অব্যয় প্ৰকৃতি। এনে প্ৰকৃতিবোৰক কেতিয়াও কাৰক অনুযায়ী ৰূপ কৰিব নোৱাৰি। যেনে— আৰু, অথচ, জানোচা, যদি, বা, অথবা, বাৰু, উঃ, ছিঃ, খাতাং ইত্যাদি।
- **মূলাভাস প্ৰকৃতি (Subroot Morpheme)** ঃ মূল প্ৰাকৃতি বা প্ৰকৃতিৰ (root morpheme) আৰু সৰ্গৰ (affix) মাজতে অসমীয়া ভাষাত মূলাভাস প্ৰাকৃতি নামৰ এবিধ প্ৰাকৃতি আছে। এই প্ৰাকৃতিবোৰক কেতিয়াবা প্ৰয়োগ বিশেষে মূল প্ৰাকৃতি বা প্ৰকৃতি হিচাপে, আকৌ কেতিয়াবা সৰ্গ হিচাপে ধৰিব পাৰি। ইহঁত প্ৰকৃতিও নহয় আৰু সৰ্গও নহয়। সেই কাৰণে ইহঁতক মূলাভাস প্ৰাকৃতি বোলা হয়। যেনে— অসমীয়া ভাষাত একবচনবাচক আৰু নিৰ্দিষ্টতাসূচক প্ৰাকৃতিবোৰ আৰু বহুবচনবাচক প্ৰাকৃতি কেতবোৰক এই শ্ৰেণীত ধৰা হয়।

উদাহৰণ—	**সৰ্গ হিচাপে প্ৰয়োগ**	**প্ৰকৃতি হিচাপে প্ৰয়োগ**
	-জন — মানুহজন	জনেপতি।
	-ডাল — গছডাল	ডাল ডাল কৰা।

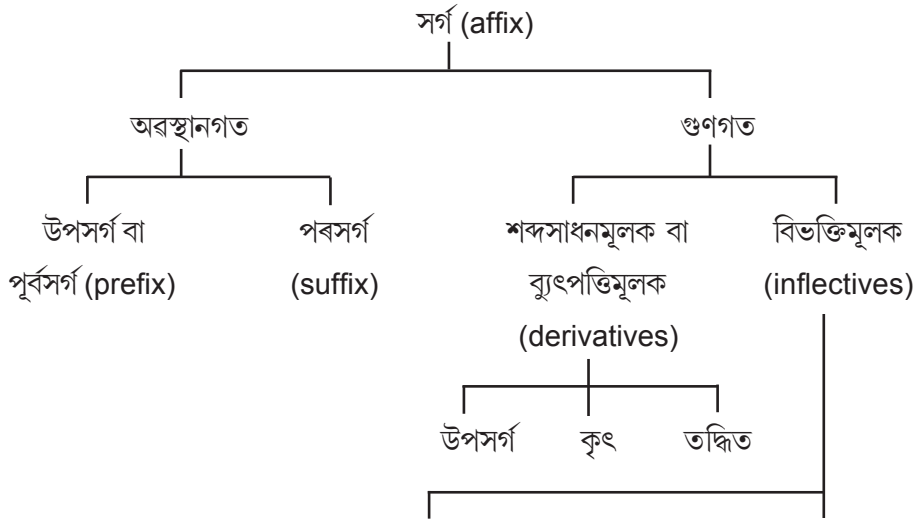
-চপৰা — মাটিচপৰা	চপৰা-চপৰে খহিছে।
-ঘৰ — মানুহঘৰ	ঘৰে প্ৰতি দহটকা দিবা।
-খন — তামোলখন	খনেপতি।
-জাক — চৰাইজাক	জাকে জাকে উৰিছে।
-ঘটি — পানীঘটি	ঘটিটো আনা।
-আখি — কলআখি	আখিটোৰ দাম এশ টকা, ইত্যাদি।

- **সৰ্গ (Affix) ঃ** ইতিমধ্যে কৈ অহা হৈছে যে অসমীয়া ভাষাত বদ্ধৰূপবোৰকে সৰ্গ বা প্ৰত্যয় বোলা হয়। অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ পৰা অহা — প্ৰ-, পৰা-, অপ-, সম- আদি কৰি কুৰিটা উপসৰ্গৰ প্ৰয়োগ আছে। এই উপসৰ্গবোৰ অসমীয়াত বিশেষকৈ তৎসম শব্দত ব্যৱহাৰ হয়। এই কুৰিটা উপসৰ্গৰ বাহিৰেও অসমীয়াত থকা আন উপসৰ্গবোৰ হ'ল— অ-, আ-, আও-, অনা-, উ-, নি, সু-, বে-, গৰ-, কাৰ-, বছ-, বৰ-, ন- ইত্যাদি। উদাহৰণ— আওমৰণ, অনাঅসমীয়া, সুনাম, গৰমিল, বদহজম, নকৰে ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাত মধ্যসৰ্গ বা অন্তঃসৰ্গ নাই। উল্লেখযোগ্য যে, ভাষাবিদ উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীয়ে তেওঁৰ *অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণ* গ্ৰন্থত 'মানুহকেইজন' পদৰ মানুহ-কেই-জন হিচাপে দেখুৱাই 'কেই' টোক মধ্যপ্ৰত্যয় হিচাপে ধৰিছে। কিন্তু 'কেই' টোক মধ্যপ্ৰত্যয়ৰ শাৰীত ধৰিব নোৱাৰি। ভাষাবিদ গোলোকচন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে তেওঁৰ *অসমীয়া ব্যাকৰণৰ মৌলিক বিচাৰ* গ্ৰন্থত বিশ্লেষণ কৰি দেখুৱাইছে যে 'কেই' মধ্যপ্ৰত্যয় হ'ব নোৱাৰে। কেইখন কিতাপ আছে, কেইটকা দিবা, কেইদিন থাকিবা আদি বাক্যত 'কেই' মধ্যপ্ৰত্যয় হিচাপে ব্যৱহাৰ হোৱা নাই। গতিকে 'কেই' অসমীয়া ভাষাৰ মধ্যপ্ৰত্যয় নহয়।

সামগ্ৰিকভাৱে অসমীয়া ভাষাৰ সৰ্গৰ শ্ৰেণীবিভাজন তলত ৰেখাচিত্ৰৰ সহায়ত দেখুওৱা হ'ল—

চিত্ৰ ৫.৬ ঃ অসমীয়া ভাষাৰ সৰ্গৰ শ্ৰেণীবিভাজন

(ভাগ কেইটা সিপিঠিত উল্লেখ কৰা হ'ল)

বিভক্তিমূলক

বাক্যবিন্যাসগত কার্যসাধক (syntactical)	ব্যাকৰণগতবিশেষ অর্থ প্রকাশক (semantical)
শব্দবিভক্তি	বচনবাকচ সর্গ
ধাতুবিভক্তি	লিংগবাচক সর্গ
পুৰুষবাচক শব্দবিভক্তি	নির্দিষ্টতাবাচক সর্গ
অসমাপিকা সাধনৰ সর্গ	অনির্দিষ্টতাবাচক সর্গ
কর্মবাচ্য গঠনৰ সর্গ	জোৰ বুজোৱা সর্গ

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৫ ঃ অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ পৰা অহা কেইটা উপসর্গৰ প্রয়োগ আছে।

.....

.....

জানি থোৱা ভাল

অসমীয়া ভাষাৰ বাক্যৰ গাঁথনিত ব্যৱহাৰ হোৱা পদসমূহক বাক্যতাত্ত্বিক আৰু ৰূপতাত্ত্বিক সূত্র অনুসাৰে দুই ধৰণে শ্রেণী বিভাগ কৰি দেখুৱাব পাৰি। বাক্যতাত্ত্বিক সূত্র অনুসাৰে কৰা বিভাজনত প্রধানকৈ বাক্যত এক পদৰ লগত আন এক পদৰ সঙ্গতি আৰু কার্যৰ প্রতি লক্ষ্য ৰখা হয়। আমাৰ আটাইৰে পৰিচিত বিশেষ্য, বিশেষণ, সর্বনাম, ক্রিয়া, ক্রিয়া বিশেষণ, অব্যয় আদি পদ বাক্যতাত্ত্বিক সূত্রৰ আধাৰত পোৱা শ্রেণীবিভাজন। আনহাতে পদৰ গঠনৰ আধাৰত; অর্থাৎ শব্দৰ ৰূপ, বিভক্তি আৰু বিভক্তিৰ সংযোগৰ ভিত্তিত যি শ্রেণীবিভাজন কৰা হয়, সেয়া ৰূপতাত্ত্বিক বিভাজন। অসমীয়া ভাষাত ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰ পৰা পদসমূহক প্রধানকৈ দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয় — (ক) সব্যয় পদ আৰু (খ) অব্যয় পদ। সব্যয় পদত বিভিন্ন বিভক্তিৰ সংযোগ ঘটে। আনহাতে অব্যয় পদত বিভক্তিৰ সংযোগ নঘটে। এইবোৰৰ কোনো পৰিৱর্তনো নঘটে। মাথো কেতিয়াবা দুটা বা ততোধিক অব্যয়ৰ সংযোগ ঘটিব পাৰে। এই বিষয়ে পৰৱর্তী এটা অধ্যায়ত বহলাই আলোচনা কৰা হ'ব।

৫.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- প্ৰাকৃতি বিশ্লেষণত এটি আলোচ্য বিষয় হ'ল ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন। প্ৰাকৃতি নিৰ্ণয়ৰ ক্ষেত্ৰত উপাকৃতিবোৰৰ মাজৰ এটাক আধাৰ ৰূপ (base-form) বুলি ধৰি লোৱা হয় আৰু বাকীবোৰৰ ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন হোৱা বুলি কোৱা হয়।
- সাধাৰণতে বদ্ধৰূপসমূহকে সৰ্গ (affix) বোলে। মুক্তৰূপ বা মূল প্ৰাকৃতি অৰ্থাৎ প্ৰকৃতিক আশ্ৰয় কৰি যিবোৰ বদ্ধ প্ৰাকৃতিয়ে ভিন্ ভিন্ অৰ্থবাচক ৰূপৰ সৃষ্টি কৰে, সেই বদ্ধ প্ৰাকৃতিবোৰকে সৰ্গ বোলে।
- সৰ্গসমূহৰ প্ৰয়োগৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তিনিটা ভাগত ভাগ কৰা হয় — উপসৰ্গ (prefix), পৰসৰ্গ (suffix), মধ্যসৰ্গ বা অন্তঃসৰ্গ (infix)। আনহাতে ভাষাৰ গঠনৰ দিশত পালন কৰা ভূমিকা বা কাৰ্যৰ গুণ অনুসৰি বদ্ধৰূপবোৰক গুণ বা কাৰ্যৰ বিশেষ সূত্ৰে দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয় — প্ৰত্যয় বা শব্দ সাধনৰ সৰ্গ বা ব্যুৎপত্তিমূল সৰ্গ (derivative affix), বিভক্তি বা পদ সাধনৰ সৰ্গ (inflectional affix)।
- ব্যাকৰণগত বিষয় এটা বিশেষ অৰ্থবাচক পাৰিভাষিক কথা। Grammatical elements (categories) আৰু Gramaticalness এই তিনিওটা প্ৰতিশব্দই ব্যাকৰণগত বিষয়কে বুজায়। ই ব্যাকৰণত আলোচিত সকলো বিষয়ক সামৰি নলয়। ই প্ৰধানতঃ ৰূপতত্ত্বৰ (morphology) কথা। তথাপি ইয়াক বাক্যতত্ত্বৰ (syntax) পৰিপ্ৰেক্ষিততহে বিচাৰ কৰা হয়।
- অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ তথা পদ-গঠনৰ সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোক 'অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব' বোলা হয়। অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হৈ থকা বিভিন্ন শব্দ, যেনে — বিশেষ্য, বিশেষণ, সৰ্বনাম, ক্ৰিয়া, ক্ৰিয়াবিশেষণ, অব্যয় আদিৰ শ্ৰেণী বিভাজন; কাৰক, বচন, লিঙ্গ, পুৰুষ, কাল, দশা, প্ৰত্যয় আদিৰ গঠন পদ্ধতিৰ পুংখানুপুংখ বিচাৰ-বিশ্লেষণ 'অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব'ৰ আলোচ্য বিষয়।
- অধ্যায়টিত প্ৰকৃতি বা মূল প্ৰাকৃতিক ৰূপগত বৈশিষ্ট্যৰ ভিত্তিত যে অসমীয়া ভাষাত চাৰিটা ভাগত ভাগ কৰা হয় সেই কথা উল্লেখ কৰি যোৱা হৈছে। লগতে মূলাভাস প্ৰাকৃতি আৰু অসমীয়া ভাষাৰ সৰ্গ সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোকপাত কৰা হ'ল।

৫.৬ অধিক জানিবলৈ

অসমীয়া গ্ৰন্থ ঃ

১) কাকতি, বাণীকান্ত (১৯৯৬); *অসমীয়া ভাষাৰ গঠন আৰু বিকাশ;* (হাজৰিকা, বিশ্বেশ্বৰ অনুঃ); বৰপেটা ঃ বাণীকান্ত কাকতি জন্ম শতবাৰ্ষিকী উদ্‌যাপন সমিতি (প্ৰথম প্ৰকাশ ১৯৪১)।

২) গোস্বামী, উপেন্দ্ৰনাথ (১৯৯৭); *অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণ;* গুৱাহাটী ঃ মণি-মাণিক প্ৰকাশ।

৩) গোস্বামী, উপেন্দ্ৰনাথ (১৯৯৫); *অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপ-কথা;* গুৱাহাটী ঃ মণি-মাণিক প্ৰকাশ।

৪) গোস্বামী, গোলোকচন্দ্ৰ (১৯৯৯); *অসমীয়া ব্যাকৰণৰ মৌলিক বিচাৰ;* গুৱাহাটী ঃ বীণা লাইব্ৰেৰী।

৫) গোস্বামী, গোলোকচন্দ্ৰ (২০০৩); *অসমীয়া ব্যাকৰণৰ প্ৰৱেশ;* গুৱাহাটী ঃ বীণা লাইব্ৰেৰী।

৬) গোস্বামী, গোলোকচন্দ্ৰ (১৯৯৬); *অসমীয়া বৰ্ণপ্ৰকাশ,* গুৱাহাটী ঃ বীণা লাইব্ৰেৰী।

৭) দত্ত বৰুৱা, ফণীন্দ্ৰ নাৰায়ণ (২০০৬); *আধুনিক ভাষাবিজ্ঞানৰ পৰিচয়;* গুৱাহাটী ঃ বনলতা।

৮) দত্ত বৰুৱা, ফণীন্দ্ৰ নাৰায়ণ (২০০৬); *প্ৰয়োগ ভাষাবিজ্ঞানৰ ৰূপৰেখা;* গুৱাহাটী ঃ বনলতা।

৯) পাদুন, নাহেন্দ্ৰ (সম্পাঃ)(১৯৯৩); *ভাষাৰ তত্ত্বকথা;* গুৱাহাটী ঃ বাণী মন্দিৰ।

১০) পাটগিৰি, দীপ্তি ফুকন (১৯৯১); *ভাষাতত্ত্ব,* গুৱাহাটী ঃ বনলতা।

১১) ভৰালী, দেবানন্দ (১৯৯৩); *অসমীয়া ভাষাৰ মৌলিক বিচাৰ;* গুৱাহাটী ঃ লয়ার্ছ বুক ষ্টল।

১২) মেধি, কালিৰাম (১৯৯৯); *অসমীয়া ব্যাকৰণ আৰু ভাষাতত্ত্ব;* গুৱাহাটী ঃ লয়ার্ছ বুক ষ্টল।

১৩) বৰা, লীলাৱতী শইকীয়া (২০১১); *অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব;* গুৱাহাটী ঃ বনলতা।

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

১৪) Bloomfield, L. (1994). *Language*. Delhi: Motilal Banarasidass.

১৫) Crystal, D. (1997). *The Encyclopedia of Language*. Cambridge: CUP.

১৬) Dutta Baruah, P. N. (1978). *A Comparative Analysis of the Morphological Aspects of Assamese and Oriya (Ph.D. Thesis).* Guwahati: Gauhati University.

১৭) Gleason (Jr.)(1978). *An Introduction to the Descriptive Linguistics.* Lisbon: Calouste Gulbenkian Foundation.

১৮) Hockett, C. F. (1970). *A Course in Modern Linguistics*. New Delhi: Oxford & IBH Publishing Co. Pvt. Ltd..

১৯) Kakati, B. (2007). *Assamese : Its Formation and Development.* Guwahati: Lawyers Book Stall.

২০) Matthews, P. H. (2002). *Morphology.* Cambridge: CUP.

২১) Yule, G. (1996). *The Study of Language*. Cambridge: CUP.

৫.৭ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ আধাৰ-ৰূপটোৰ যেতিয়া কাষৰ ধ্বনিৰ প্ৰভাৱত পৰিৱৰ্তন ঘটি প্ৰায় সমানধ্বনিত পৰিণত হয়, তাকে সমীভৱন বোলে।

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ যিবোৰ প্ৰাকৃতিয়ে স্বতন্ত্ৰভাৱে অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে, সেইবোৰ প্ৰাকৃতিকেই মুক্ত প্ৰাকৃতি বোলা হয়।

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ যিবোৰ বদ্ধৰূপ মুক্তৰূপ বা মূলৰূপ বা প্ৰকৃতিৰ পিছফালে বহি কোনো নতুন ৰূপ সাধন কৰে সেইবোৰকে পৰসৰ্গ বা পৰপ্ৰত্যয় বোলে।

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ সৰ্গক মূলতঃ দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয়। যথা— (ক)অৱস্থানগত বিভাগ — পূৰ্বসৰ্গ, অন্তঃ বা মধ্যসৰ্গ আৰু অনুসৰ্গ বা পৰসৰ্গ, (খ) গুণগত বা কাৰ্যগত বিভাগ — প্ৰত্যয় আৰু বিভক্তি।

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ পৰা অহা কুৰিটা উপসৰ্গৰ প্ৰয়োগ আছে।

৫.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন

বস্তুধৰ্মী প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ ঃ তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক—

ক) আকৃতি, প্ৰাকৃতি আৰু উপাকৃতি বুলিলে কি বুজে?

খ) অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণগত বিষয়সমূহ কি কি?

গ) প্ৰাকৃতি বুলিলে কি বুজে?

প্ৰশ্ন ২ ঃ শুদ্ধ নে অশুদ্ধ নিৰ্ণয় কৰক—

ক) বিশেষ্য, বিশেষণ, ক্ৰিয়া বিশেষণ, সৰ্বনাম, ক্ৰিয়া বিষয়ক শব্দ আৰু বিবিধ ধাতুসমূহক বদ্ধপ্ৰাকৃতিৰ শ্ৰেণীৰ আলোচনা কৰা হয়।

খ) যিবোৰ বদ্ধৰূপে মুক্তৰূপ বা প্ৰকৃতিটোক দুভাগ কৰি তাৰ মাজত সোমাই পৰে আৰু মুক্তৰূপটোৰ পূৰ্বৰ অৰ্থৰ সলনি কৰে সেই বদ্ধৰূপকে অন্ত্য সৰ্গ বোলে।

চুটি প্ৰশ্ন (১৫০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ ঃ ব্যাকৰণগত বিষয় বুলিলে কি বুজে?

প্ৰশ্ন ২ ঃ চমুটোকা লিখক — ৰূপধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন, বিভক্তি, পূৰ্ব সৰ্গ, মধ্য সৰ্গ, অন্ত্য সৰ্গ।

প্ৰশ্ন ৩ ঃ মধ্য প্ৰত্যয় বুলিলে কি বুজে? অসমীয়া ভাষাত মধ্য প্ৰত্যয় আছেনে?

ৰচনাধৰ্মী প্ৰশ্ন (৩০০-৫০০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ ঃ অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখক।

প্ৰশ্ন ২ ঃ সৰ্গ কাক বোলে? সৰ্গৰ শ্ৰেণীবিভাজন কৰি দেখুৱাওক।

প্ৰশ্ন ৩ ঃ প্ৰকৃতি (root morpheme) বুলিলে কি বুজে? অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰকৃতিৰ শ্ৰেণী বিভাজন কৰি দেখুৱাওক।

প্ৰশ্ন ৪ ঃ সৰ্গৰ অৱস্থানগত আৰু গুণগত বিভাজন সম্পৰ্কে উদাহৰণ দি বুজাই লিখক।

*** ***** ***